

Comunicarea Comisiei – Orientările UE privind cele mai bune practici pentru sistemele de certificare voluntară a produselor agricole și alimentare

(2010/C 341/04)

1. INTRODUCERE

În ultimii ani s-a înregistrat o diversificare importantă a sistemelor de certificare voluntară a produselor agricole și alimentare. Inventarul întocmit pentru Comisie în 2010 ⁽¹⁾ enumeră mai mult de 440 de sisteme diferite, înființate în mare parte pe parcursul ultimului deceniu.

Sistemele de certificare voluntară a produselor agricole și alimentare asigură (prin intermediul unui mecanism de certificare) că s-au respectat anumite caracteristici sau atribute ale produsului sau ale metodei sau sistemului de producție, după cum se prevede în caietul de sarcini. Acestea acoperă un avantaj larg de inițiative diferite care funcționează la diferite stadii ale lanțului de aprovizionare cu produse alimentare (înainte sau după părăsirea exploatației; acoperind întregul lanț de aprovizionare cu produse alimentare sau doar o parte a acestuia; referitoare la toate sectoarele sau doar la un segment de piață, etc.). Pot funcționa la nivel de întreprinderi (business-to-business – B2B), caz în care supermarketul sau întreprinderea de prelucrare este destinatarul informației finale, sau la nivel de întreprinderi și consumatori (business-to-consumer, B2C). Pot utiliza logouri, deși cele mai multe (în special sistemele B2B) nu apelează la ele.

În timp ce sistemele de certificare utilizează prin definiție atestări furnizate de terțe părți, anumite sisteme de pe piață funcționează pe baza unei etichete sau a unui logo (care sunt adesea înregistrate ca mărci), fără a apela la un mecanism de certificare. Adeziunea la aceste sisteme se face fie prin autodeclarare, fie ca urmare a unui proces de selecție realizat de proprietarul sistemului. În conformitate cu definițiile prezentate la punctul 2, aceste sisteme vor fi denumite în continuare „sisteme pe bază de autodeclarare”. Folosirea certificării este cea mai indicată atunci când este vorba de operațiuni complexe, stabilite de obicei prin caiete de sarcini amănunțite și verificate periodic. Autodeclararea este mai indicată în cazul unor caracteristici relativ simple (care privesc un singur aspect).

Factorii principali care determină dezvoltarea sistemelor de certificare sunt legați, pe de o parte, de cerințele societății pentru anumite caracteristici ⁽²⁾ ale produsului sau ale procesului de producție a acestuia (mai ales pentru sistemele B2C) și, pe de altă parte, de dorința operatorilor de a se asigura că furnizorii lor îndeplinesc cerințele specificate (mai ales pentru sistemele B2B). În privința siguranței alimentare, Regulamentul (CE) nr. 178/2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare ⁽³⁾ atribuie operatorilor din sectorul alimentar și celor cu activitate în domeniul hranei pentru animale responsabilitatea principală privind respectarea și verificarea respectării cerințelor legislației alimentare din aceste sectoare. Actorii majori din lanțul de aprovizionare cu produse alimentare se bazează adesea pe sistemele de certificare

pentru a se asigura că un produs respectă cerințele și pentru a-și proteja reputația și interesele în ceea ce privește responsabilitatea în eventualitatea unui incident privind siguranța alimentară.

În mod evident, certificarea privată nu este necesară pentru a dovedi respectarea cerințelor legale. Toate sistemele private de certificare din sectorul agricol și din cel alimentar trebuie să rămână voluntare. În cazul în care operatorii folosesc certificarea respectării criteriilor de bază pentru a facilita tranzacțiile cu alți actori din lanțul alimentar, trebuie să fie clar că acest lucru nu poate fi utilizat în vederea diferențierii produselor în cadrul pieții.

Sistemele de certificare se pot dovedi benefice:

- pentru actorii intermediari din lanțul de aprovizionare cu produse alimentare, prin asigurarea standardelor și, deci, protejarea reputației și a intereselor în ceea ce privește responsabilitatea în privința declarațiilor referitoare la produs și a mențiunilor de pe etichetă;
- pentru producători, prin lărgirea accesului pe piață, a cotei de piață și a marjelor produselor în cazul produselor certificate și, eventual, prin creșterea eficienței și reducerea costurilor de tranzacționare; precum și
- pentru consumatori, prin furnizarea de informații fiabile și de încredere privind atributele produsului și ale procesului.

Unele părți interesate au susținut că sistemele de certificare pot prezenta dezavantaje:

- pot constitui pericole pentru piața unică ⁽⁴⁾;
- pot prezenta incertitudini privind transparența cerințelor sistemelor și credibilitatea mențiunilor, în special în cazul sistemelor care certifică respectarea cerințelor de bază;
- ar putea induce în eroare consumatorii;
- reprezintă costuri și sarcini administrative pentru agricultori, mai ales în cazul în care trebuie să participe la mai multe sisteme pentru a satisface cererile cumpărătorilor;

⁽¹⁾ Studiu întocmit de Areté pentru DG AGRI; a se vedea http://ec.europa.eu/agriculture/quality/index_en.htm

⁽²⁾ De exemplu, bunăstarea animalelor, durabilitatea mediului, comerțul echitabil.

⁽³⁾ JO L 31, 1.2.2002, p. 1.

⁽⁴⁾ În comunicarea sa „Îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente în Europa” [COM(2009) 591], Comisia și-a afirmat intenția de a revizui anumite standarde de mediu și anumite scheme de indicare a originii pe etichete care ar putea crea obstacole în calea comerțului transfrontalier.

- există riscul scoaterii de pe piață a producătorilor care nu participă la principalele sisteme de certificare; precum și
- au un impact asupra comerțului internațional, în special cu țările în curs de dezvoltare ⁽¹⁾.

Comisia a menționat că problema confuziei consumatorilor între diferitele sisteme cu obiective asemănătoare este abordată în cadrul unor inițiative private ⁽²⁾ care își propun să redacteze „coduri de bune practici” pentru organizațiile private care stabilesc standarde în principal în domeniul social și de mediu. De altminteri, anumiți promotori ai sistemelor existente au întreprins deja măsuri pentru alinierea cerințelor sistemelor similare, anumite sisteme de certificare existente (în special la nivelul B2B) fiind rodul unui proces de armonizare a diferitelor standarde individuale.

1.1. Tipuri de sisteme

Sistemele prezintă o mare diversitate din punct de vedere al domeniului de aplicare, al obiectivelor, al structurii și metodelor operaționale. După cum s-a menționat deja, o diferență importantă între sisteme constă în faptul că acestea se bazează sau nu pe o procedură de atestare de către o terță parte, împărțindu-se astfel, pe de o parte, în sisteme pe bază de

autodeclarare, și pe de altă parte, în sisteme de certificare. La rândul lor, sistemele de certificare se diferențiază în funcție de modul de funcționare, care fie are loc la nivel de întreprinderi (B2B), fie își propune să furnizeze consumatorilor informații provenite de la lanțul de întreprinderi (B2C).

Un alt important criteriu de clasificare face o distincție între sistemele care evaluează produse și procese (mai ales B2C) și cele care evaluează sisteme de gestionare (mai ales B2B). Din punctul de vedere al cerințelor specificate, sistemele pot atesta respectarea prevederilor autorităților guvernamentale (cerințe de bază), sau pot adăuga criterii care depășesc cerințele legale (cerințe suplimentare). Uneori această distincție este dificil de făcut: pe de o parte, sistemele îmbină adesea criteriile de bază în anumite domenii cu cerințe superioare în alte domenii; pe de altă parte, anumite cerințe de bază, în special din domeniul agricol și de mediu, solicită operatorilor să utilizeze practicile bune și pe cele mai bune și să facă judecăți de valoare cu privire la grija cuvenită aplicării cerințelor, astfel încât măsurile concrete care trebuie luate pot diferi de la un actor la altul și de la un stat membru la altul. Într-adevăr, cerințele tehnice ale anumitor sisteme de certificare sunt utilizate de operatori pentru a interpreta și a concretiza aceste obligații generale.

Tabelul de mai jos prezintă clasificarea sistemelor:

Clasificarea sistemelor

Tipul atestării	Autodeclarare	Certificare (atestare făcută de o terță parte)	
Participare	B2C	B2C	B2B
Obiectul cerințelor specificate	Produse și procese	În special produse (inclusiv servicii) și procese	În special sisteme de gestionare
Conținutul cerințelor	Mai ales cerințe suplimentare	Mai ales cerințe suplimentare	Cerințe de bază și suplimentare

Orientările se vor axa pe sistemele de certificare care apar în partea din dreapta a tabelului de mai sus.

1.2. Scopul orientărilor

În comunicarea sa privind politica în domeniul calității produselor agricole ⁽³⁾, Comisia a afirmat că, având în vedere dezvoltarea și inițiativele din sectorul privat, nu se impune, în acest stadiu, luarea de măsuri legislative pentru a aborda eventualele dezavantaje ale sistemelor de certificare ⁽⁴⁾. În schimb, pe

baza observațiilor părților interesate și a consultării Grupului consultativ pentru calitate ⁽⁵⁾, Comisia a întreprins elaborarea de orientări pentru sistemele de certificare a produselor agricole și alimentare.

Prezentele orientări își propun să prezinte cadrul juridic existent și să contribuie la îmbunătățirea transparenței, credibilității și a eficacității sistemelor de certificare voluntară și la garantarea faptului că acestea nu sunt contrare obligațiilor legale. Orientările subliniază cele mai bune practici de funcționare a acestor sisteme, în vederea:

- evitării confuziei consumatorilor și pentru a crește transparența și claritatea cerințelor sistemelor;

⁽¹⁾ Problema standardelor private a fost ridicată în cadrul Comitetului SPS al OMC.

⁽²⁾ De exemplu, Alianța ISEAL (<http://www.isealliance.org>).

⁽³⁾ COM(2009) 234.

⁽⁴⁾ Această concluzie s-a bazat pe o evaluare temeinică a impactului care a explorat diferitele opțiuni pe viitor (a se vedea „Sistemele de certificare pentru produse agricole și alimentare”: http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/com2009_234/ia_annex_d_en.pdf).

⁽⁵⁾ Grupul consultativ privind „Calitatea producției agricole”, instituit prin Decizia 2004/391/CE a Comisiei; (JO L 120, 24.4.2004, p. 50).

- reducerii sarcinilor administrative și financiare suportate de agricultori și de producători, inclusiv de cei din țările în curs de dezvoltare; precum și
- asigurării respectării normelor pieței interne a UE și a principiilor privind certificarea.

Orientările se adresează în principal promotorilor și operatorilor sistemelor.

Utilizarea orientărilor este voluntară. Respectarea acestor orientări nu semnifică faptul că cerințele stabilite prin aceste sisteme au fost avizate de către Comisie. Prezentele orientări nu au un statut legal la nivelul UE și nici nu au ca scop modificarea unor cerințe din legislația UE.

În sfârșit, prezentele orientări nu reprezintă o interpretare legală a legislației UE, astfel de interpretări intrând în competența exclusivă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

2. DOMENIUL DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

2.1. Domeniul de aplicare

Orientările se pot aplica sistemelor de certificare voluntară care acoperă:

- produsele agricole, destinate sau nu consumului uman (inclusiv hrană pentru animale);
- produsele alimentare în sensul articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 178/2002; precum și
- procesele și sistemele de gestionare din domeniul producției și prelucrării produselor agricole și alimentare.

Orientările nu se aplică controalelor oficiale efectuate de autoritățile publice.

2.2. Definiții ⁽¹⁾

1. Cerință specificată: nevoie sau așteptare formulată.

⁽¹⁾ Pe baza EN ISO/IEC 17000 „Evaluarea conformității – Vocabular și principii generale”.

2. Evaluarea conformității: demonstrarea îndeplinirii cerințelor specificate pentru un produs, un proces, un sistem, o persoană sau un organism.
3. Revizuire: verificarea conformității, a gradul de adecvare și a eficienței activităților de selecție și de determinare, precum și a rezultatului acestor activități, în ceea ce privește îndeplinirea cerințelor specificate.
4. Atestare: emiterea unei declarații, pe baza unei decizii care urmează unei revizui, conform căreia s-a demonstrat îndeplinirea cerințelor specificate.
5. Declarație: atestare de către partea direct implicată. În sensul prezentelor orientări, termenul „sisteme pe bază de autodeclarare” este utilizat pentru sistemele colective și mențiunile de pe etichetă care nu sunt certificate și care au la bază autodeclararea făcută de producător.
6. Certificare: atestarea de către o terță parte, referitoare la produse, procese, sisteme sau persoane.
7. Acreditare: atestarea de către o terță parte, referitoare la un organism, care exprimă demonstrarea formală a competenței acestuia de a îndeplini sarcini specifice. În cadrul UE ⁽²⁾, acreditare înseamnă atestarea de către un organism național de acreditare a faptului că un organism de evaluare a conformității îndeplinește cerințele stabilite în cadrul standardelor armonizate și, dacă este cazul, orice cerință suplimentară, inclusiv cerințele stabilite de schemele sectoriale relevante, pentru a-și desfășura activitatea specifică de evaluare a conformității.
8. Inspecție: examinarea proiectării unui produs, a unui produs, a unui proces sau a unei instalații și stabilirea conformității cu cerințe specifice sau, pe baza discernământului profesional, cu cerințe generale.
9. Audit: proces sistematic, independent și documentat de obținere de înregistrări, expuneri ale faptelor sau alte informații pertinente și de evaluare obiectivă a acestora în vederea determinării gradului de respectare a cerințelor specificate.

3. DISPOZIȚII LEGALE EXISTENTE LA NIVELUL UE

3.1. Norme referitoare la funcționarea sistemelor

Sistemelor de certificare care funcționează în cadrul UE li se aplică următoarele dispoziții UE de bază:

⁽²⁾ Articolul 2 alineatul (10) din Regulamentul (CE) nr. 765/2008 de stabilire a cerințelor de acreditare și de supraveghere a pieței în ceea ce privește comercializarea produselor; (JO L 218, 13.8.2008, p. 30).

- Normele privind piața internă. Furnizorii de servicii de certificare pot beneficia de libertatea de stabilire și de libertatea de a presta servicii astfel cum sunt consacrate la articolele 49 și 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și prin dispozițiile relevante ale directivei privind serviciile⁽¹⁾. Aceștia nu trebuie să întâmpine restricții nejustificate la stabilirea într-un alt stat membru și, de asemenea, la furnizarea de servicii transfrontaliere. În plus, sistemele de certificare nu trebuie să reprezinte bariere *de facto* în calea comerțului de bunuri pe piața internă.
- Normele privind participarea statului la sisteme. Sistemele de certificare susținute de către organisme publice, precum autoritățile regionale sau naționale, nu trebuie să conducă la restricții pe baza originii naționale a producătorilor, care ar împiedica buna funcționare a pieței unice. Orice sprijin acordat sistemelor de certificare de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat în sensul articolului 107 din TFUE trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat.
- Normele privind concurența: Sistemele de certificare nu trebuie să ducă la un comportament anticoncurențial, incluzând în special următoarele, lista nefiind exhaustivă:
 - acorduri orizontale sau verticale care restrâng concurența;
 - excluderea întreprinderilor concurente de către una sau mai multe întreprinderi cu putere semnificativă pe piață (de exemplu, împiedicarea accesului la aprovizionare al cumpărătorilor concurenți și/sau împiedicarea accesului la canalele de distribuție al furnizorilor concurenți);
 - împiedicarea accesului la sistemele de certificare de către operatori de pe piață care respectă cerințe prealabile aplicabile;
 - împiedicarea elaborării, producerii și comercializării de către participanții la sistem sau de către terți a unor produse alternative care nu respectă caietul de sarcini al sistemului.
- Cerințele privind informarea consumatorilor și etichetarea⁽²⁾. Etichetarea, publicitatea și prezentarea produselor alimentare nu trebuie să fie de natură a induce cumpărătorul în eroare, în special:

- asupra caracteristicilor produsului alimentar și în special asupra naturii, identității, calităților, compoziției, cantității, durabilității, originii sau provenienței, modului de fabricare sau de obținere;
- atribuind produsului alimentar efecte sau proprietăți pe care nu le are;
- sugerând că produsul alimentar posedă caracteristici speciale, în timp ce toate produsele alimentare similare posedă aceleași caracteristici.

Sistemele care certifică doar respectarea cerințelor legale nu pot să sugereze în niciun fel că produsele certificate posedă caracteristici speciale diferite de cele ale produselor similare. De asemenea, sistemele nu trebuie să aibă drept efect discreditarea sau încercarea de a discredita alte produse de pe piață și fiabilitatea controalelor oficiale.

Mai mult, etichetarea, publicitatea și prezentarea produselor alimentare nu trebuie să fie de natură a induce cumpărătorul în eroare, în conformitate cu dispozițiile directivei privind practicile comerciale neloiale⁽³⁾.

- La introducerea într-un text legislativ a unei proceduri de evaluare a conformității, UE ține cont de obligațiile sale internaționale, în special de cerințele stabilite în cadrul Acordului OMC privind barierele tehnice în calea comerțului.

3.2. Norme referitoare la conținutul sistemelor

Există, de asemenea, reglementări specifice privind numeroase subiecte acoperite de cerințele sistemelor de certificare [de exemplu, obligațiile legale privind siguranța și igiena produselor alimentare⁽⁴⁾; agricultura ecologică; bunăstarea animalelor; protecția mediului; standardele de comercializare pentru produse specifice].

În domeniile în care există standarde sau reglementări relevante, mențiunile trebuie să țină cont de acestea și să fie compatibile cu ele, referindu-se în caietele de sarcini la standardele sau reglementările relevante. De exemplu, dacă un sistem menționează agricultura ecologică, atunci trebuie să aibă la bază Regulamentul (CE) nr. 834/2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice⁽⁵⁾; sistemele care fac mențiuni nutriționale și de sănătate trebuie să fie în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1924/2006⁽⁶⁾ și să fie supuse evaluării științifice de rigoare a EFSA.

⁽¹⁾ Directiva 2006/123/CE din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne; JO L 376, 27.12.2006, p. 36.

⁽²⁾ Articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2000/13/CE privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la publicitatea acestora; JO L 109, 6.5.2000, p. 29.

⁽³⁾ Directiva 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori; JO L 149, 11.6.2005, p. 22 și orientările privind implementarea directivei, SEC(2009) 1666.

⁽⁴⁾ Regulamentul (CE) nr. 852/2004 din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare; Regulamentul (CE) nr. 853/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală și Regulamentul (CE) nr. 854/2004 de stabilire a normelor specifice de organizare a controalelor oficiale privind produsele de origine animală destinate consumului uman; JO L 139, 30.4.2004, p. 1).

⁽⁵⁾ JO L 189, 20.7.2007, p. 1.

⁽⁶⁾ JO L 404, 30.12.2006, p. 9.

În special, în ceea ce privește siguranța și igiena produselor alimentare:

- nu este permis ca sistemele să aducă atingere normelor sau cerințelor oficiale și nici să își propună să le înlocuiască. Sistemele nu pot pretinde să înlocuiască controalele oficiale efectuate de autoritățile competente în scopul verificării oficiale a respectării normelor și standardelor oficiale și obligatorii;
- produsele comercializate prin intermediul sistemelor care stabilesc norme de siguranță și igienă ce depășesc cerințele legale nu pot să facă obiectul unor campanii publicitare sau de promovare într-un mod care discreditează sau încearcă să discrediteze siguranța altor produse de pe piață sau fiabilitatea controalelor oficiale.

3.3. Norme privind evaluarea conformității, certificarea și acreditarea

Regulamentul (CE) nr. 765/2008 a stabilit normele privind organizarea și funcționarea acreditării organismelor care desfășoară activități de evaluare a conformității în domeniile reglementate. Regulamentul respectiv nu conține cerința ca organismele de evaluare a conformității să fie acreditate, această cerință făcând parte din alte acte legislative ale UE ⁽¹⁾.

În plus, Ghidul 65 (EN 45011) sau, respectiv, ISO 17021 întocmite de Organizația internațională de standardizare (ISO) stabilesc normele recunoscute la nivel internațional privind funcționarea sistemelor de certificare a produselor/proceselor sau sistemelor. Dacă sistemele de certificare a produselor/proceselor sau sistemelor sunt inițiative voluntare, organismele de certificare trebuie să aibă acreditarea EN 45011/ISO 65 sau ISO 17021 pentru a elibera certificate privind produsele/procesele sau sistemele cu acreditare.

Totuși, cele de mai sus nu aduc atingere cerințelor UE aplicabile privind legislația alimentară și nici obiectivelor generale stabilite la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 178/2002:

„Legislația alimentară urmărește unul sau mai multe obiective generale privind un nivel ridicat de protecție a vieții și sănătății umane și protecția intereselor consumatorilor, incluzând practici corecte în comerțul alimentar, luând în considerare, atunci când este cazul, protecția sănătății și bunăstării animalelor, sănătatea plantelor și mediul înconjurător.”

În acest cadru, Regulamentul (CE) nr. 882/2004 ⁽²⁾ al Parlamentului European și al Consiliului privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația

privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor include anumite norme de delegare de către autoritățile competente a atribuțiilor privind controalele oficiale unor părți terțe independente (inclusiv a obligațiilor de acreditare și de raportare).

Garanțiile furnizate de activitățile oficiale de control constituie fundamentul, la care se adaugă sistemele specifice de certificare care pot funcționa în mod voluntar, ținând cont de faptul că orice încălcare intră sub incidența legislației alimentare. Evaluarea conformității cu cerințele de bază prin intermediul sistemelor de certificare nu înseamnă că autoritățile oficiale de control sunt exceptate de la îndeplinirea obligațiilor lor.

4. RECOMANDĂRI PRIVIND PARTICIPAREA LA SISTEM ȘI DEZVOLTAREA SA

1. Sistemele trebuie să fie deschise, pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii, tuturor participanților care doresc și sunt capabili să respecte caietele de sarcini.
2. Sistemele trebuie să aibă o structură de supraveghere care acceptă participarea tuturor părților interesate din lanțul alimentar [agricultori și organizațiile acestora ⁽³⁾, operatori agricoli și agroalimentari, industria alimentară, angrosiști sau comercianți cu amănuntul și consumatori, dacă e cazul] la dezvoltarea sistemului și la luarea deciziilor un mod reprezentativ și echilibrat. Mecanismele de participare a părților interesate și a organizațiilor implicate trebuie să fie documentate și disponibile în mod public.
3. Gestionarii sistemelor care funcționează în diferite țări și regiuni trebuie să faciliteze participarea la dezvoltarea sistemelor a tuturor părților interesate din regiunile respective.
4. Cerințele sistemului trebuie să fie elaborate de comitete tehnice de experți, fiind apoi prezentate pentru contribuții unui grup mai larg de părți interesate.
5. Gestionarii sistemelor trebuie să asigure participarea părților interesate la elaborarea criteriilor de inspecție și a listelor de control, precum și la proiectarea și stabilirea pragurilor pentru sancțiuni.
6. Gestionarii sistemelor trebuie să adopte o abordare bazată pe dezvoltarea continuă, în care există mecanisme de feedback pentru revizuirea cu regularitate a normelor și a cerințelor într-un mod participativ. În special, participanții la sisteme trebuie să fie implicați în dezvoltarea ulterioară a acestora.

⁽¹⁾ De exemplu, articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 510/2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare prevede că „Organismele de certificare a produselor prevăzute la alineatele (1) și (2) se conformează și sunt acreditate, începând cu 1 mai 2010, în conformitate cu standardul european EN 45011 sau cu standardul ISO/CEI 65 (Cerințe generale privind organismele efectuează certificarea produselor)”.

⁽²⁾ JO L 165, 30.4.2004, p. 1.

⁽³⁾ De exemplu, cooperativele.

7. Cerințele sistemului trebuie să se modifice numai atunci când modificările sunt justificate, pentru a se evita cheltuielile inutile de adaptare ale participanților. Participanții la sistem trebuie să fie informați în mod corespunzător de orice modificare adusă cerințelor sistemului.

8. Toată documentația referitoare la sisteme (inclusiv pe un site web) trebuie să includă informații de contact, sistemele stabilind procedee de primire a comentariilor și de furnizare a răspunsurilor.

5. RECOMANDĂRI PRIVIND CERINȚELE SISTEMULUI ȘI MENȚIUNILE CORESPUNZĂTOARE

5.1. Claritatea și transparența cerințelor sistemului și a mențiunilor făcute

1. Sistemele trebuie să își prezinte în mod explicit obiectivele sociale, de mediu, economice și/sau legale.

2. Mențiunile și cerințele trebuie să fie strâns legate de obiectivele sistemului.

3. Trebuie să se definească în mod explicit domeniul de aplicare al sistemului în ceea ce privește produsele și/sau procesele.

4. Caietul de sarcini al sistemului ⁽¹⁾, inclusiv un rezumat făcut public, trebuie să fie disponibil gratuit (de exemplu, pe un site web).

5. Sistemele care funcționează în mai multe țări trebuie să furnizeze traduceri ale caietului de sarcini în cazul în care acest lucru este solicitat, cu justificări corespunzătoare, de eventuali participanți sau de organismele de certificare.

6. Caietul de sarcini al sistemului trebuie să fie clar, suficient de amănunțit și ușor de înțeles.

7. Sistemele care utilizează logouri sau etichete trebuie să furnizeze consumatorilor informații, fie pe ambalaj, fie la punctul de vânzare, în legătură cu punerea la dispoziție de detalii suplimentare privind sistemul, de pildă adresa web.

8. Sistemele trebuie să specifice în mod explicit (de exemplu, pe site-ul web) că solicită certificarea de către un organism independent și să furnizeze datele de contact ale organismelor de certificare care prestează acest serviciu.

⁽¹⁾ Cu excepția, eventual, a caietelor de sarcini ale sistemelor care au la bază standarde care nu sunt disponibile gratuit (de exemplu, standardele ISO și EN).

5.2. Probele de bază privind mențiunile și cerințele sistemului

1. Toate mențiunile trebuie să aibă la bază probe obiective și verificabile și o bună documentație științifică. Aceste documente trebuie să fie disponibile gratuit, de exemplu pe un site web ⁽²⁾.

2. Sistemele care funcționează în mai multe țări și regiuni trebuie să își adapteze cerințele în funcție de condițiile locale relevante, fie că acestea sunt agroecologice, socioeconomice sau juridice, și în funcție de practicile agricole, asigurând în același timp rezultate coerente în diferitele contexte.

3. Sistemele trebuie să indice în mod explicit (de exemplu, pe un site web) dacă caietul lor de sarcini depășește cerințele legale relevante, în ce privințe și în ce măsură se întâmplă acest lucru, inclusiv, dacă este cazul, în domeniul raportării și al inspecțiilor.

6. RECOMANDĂRI PRIVIND CERTIFICAREA ȘI INSPECȚIILE

6.1. Imparțialitatea și independența certificării

1. Certificarea respectării cerințelor sistemului trebuie să fie efectuată de un organism independent acreditat:

— de către organismul național de acreditare numit de statul membru în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 765/2008, în conformitate cu standardele și orientările pertinente la nivel european sau internațional, care stabilesc cerințele generale pentru organismele care efectuează certificarea produselor; sau

— de către un organism de acreditare semnat al acordului de recunoaștere multilaterală (multi-lateral recognition arrangement, MLA) pentru certificarea produselor al Forumului internațional de acreditare (International Accreditation Forum, IAF).

2. Sistemele trebuie să fie deschise certificării de către orice organism de certificare calificat și acreditat, fără impunerea de restricții geografice.

6.2. Inspecții

Ca regulă generală, inspecțiile trebuie să fie eficace, clare, transparente, bazate pe proceduri documentate și să urmărească adevăratele criterii care stau la baza mențiunilor făcute de sistemul de certificare. Inspecțiile nesatisfăcătoare trebuie să conducă la măsuri adecvate.

1. Participanții la sistem trebuie să fie supuși unor inspecții periodice. Procedurile pentru inspecții trebuie să fie clare și documentate, incluzând frecvența, eșantionarea și testele de laborator/analitice pentru parametrii referitori la domeniul de aplicare al sistemului de certificare.

⁽²⁾ Cu excepția informațiilor confidențiale și/sau protejate, lucru care trebuie să fie indicat în mod explicit.

2. Frecvența inspecțiilor trebuie să țină cont atât de rezultatele inspecțiilor precedente, de riscurile inerente produsului sau procesului sau sistemului de gestionare, precum și de existența auditurilor interne în organizațiile colective de producători care pot completa inspecțiile efectuate de terțe părți. Organismul de supraveghere a sistemului ar trebui să determine o frecvență minimă a inspecțiilor pentru toți participanții la sistem.

3. Rezultatele inspecțiilor trebuie să fie evaluate în mod sistematic.

4. Trebuie utilizate în general inspecțiile inopinate și inspecțiile anunțate cu puțin timp înainte (de exemplu, în termen de 48 de ore).

5. Inspecțiile și auditul trebuie să se bazeze pe orientări disponibile în mod public, pe liste de control și planuri. Criteriile inspecțiilor trebuie să fie strâns legate de cerințele sistemului și de mențiunile corespunzătoare.

6. Procedurile în caz de nerespectare trebuie să fie clare și documentate și să fie aplicate în mod efectiv. Trebuie definite criterii de eliminare, care ar putea avea drept consecințe:

- neeliberarea sau retragerea certificatului;
- retragerea statutului de membru; sau
- raportarea la organismul oficial competent.

Aceste criterii de eliminare trebuie să includă cel puțin nerespectarea cerințelor legale de bază din domeniul acoperit de certificare. Cazurile de nerespectare cu implicații negative asupra protecției sănătății trebuie să fie notificate autorităților competente în conformitate cu obligațiile legale.

7. Inspecțiile trebuie să se axeze pe analizarea criteriilor verificabile care stau la baza mențiunilor făcute de sistemele de certificare.

6.3. Costuri

1. Gestionarii sistemelor trebuie să facă publice cotizațiile de membru (dacă există) și să solicite organismelor de certificare să publice costurile asociate certificării și inspecțiilor pentru diferitele tipuri de participanți la sisteme.

2. Eventualele diferențe în privința costurilor plătibile de diferiți participanți la sistem trebuie să fie justificate și proporționale și nu trebuie să fie utilizate pentru a descuraja aderarea la sistemul în cauză a anumitor grupuri de eventuali participanți, de exemplu cei din alte țări.

3. Operatorii care fac obiectul inspecțiilor și al auditurilor trebuie să beneficieze de toate economiile de costuri făcute în urma recunoașterii reciproce și a evaluării comparative.

6.4. Calificarea auditorilor/inspectorilor

Ca principiu general, auditorii/inspectorii trebuie să fie imparțiali, calificați și competenți.

Auditorii care efectuează auditurile de certificare trebuie să aibă cunoștințele corespunzătoare din domeniul specific și să lucreze pentru organisme de certificare care sunt acreditate în conformitate cu standardele și orientările europene sau internaționale corespunzătoare pentru sistemele de certificare a produselor și pentru sistemele de certificare a sistemelor de gestionare. Caietul de sarcini al sistemului trebuie să descrie competențele pe care trebuie să le posede auditorii.

6.5. Dispoziții referitoare la micii producători

Sistemele trebuie să includă dispoziții care permită și să promoveze participarea la sistem a micilor producători (în special cei din țările în curs de dezvoltare, dacă este cazul).

7. RECOMANDĂRI PRIVIND RECUNOȘTEREA RECIPROCĂ ȘI EVALUAREA COMPARATIVĂ/SUPRAPUNEREA CU ALTE SISTEME

1. În cazul în care sistemele intră într-un sector nou și/sau își largesc domeniul de activitate, trebuie justificată necesitatea introducerii sistemului. În măsura posibilului, gestionarii sistemelor trebuie să se refere în mod explicit (de exemplu, pe site-ul lor web) la celelalte sisteme relevante care funcționează în același sector, domeniu de politică sau regiune geografică și să indice punctele convergente sau comune ale abordărilor. Trebuie, de asemenea, să caute în mod activ posibilități de recunoaștere reciprocă, parțială sau totală, a cerințelor sistemului.

2. În domeniile în care au fost identificate sisteme care se suprapun parțial sau total cu cerințele altor sisteme, sistemele trebuie să includă o recunoaștere sau acceptare parțială sau totală a inspecțiilor și auditurilor deja efectuate în cadrul acelor sisteme (în scopul de a nu repeta un audit pentru cerințe identice).

3. Dacă nu se poate ajunge la acceptarea reciprocă, gestionarii sistemelor trebuie să promoveze audituri combinate bazate pe liste de control combinate (de exemplu, o listă de control combinată și un audit combinat pentru două sau mai multe sisteme).

4. Gestionarii sistemelor ale căror cerințe se suprapun trebuie, de asemenea, în măsura în care este posibil din punct de vedere practic și legal, să își armonizeze protocoalele de audit și cerințele de documentare.